

vulnerum cicatrice, dubietatis eorum vulnus sanaretur. (*Beda.*)

IV. — Gavisi sunt ergo discipuli viso Domino. (*Joan. XX. 20.*)

Et quia ante crucem eis dixerat : (*Joan. XVI.*) " Iterum videbo vos, et gaudebit cor vestrum ; " hoc opere impletur. (*Chrysostomus.*)

Claritas, qua justi fulgebant sicut sol in regno Patris sui, in Christi corpore, cum surrexit, ab oculis discipulorum, potius abscondita fuisse quam defuisse credenda est; non enim eam ferret humanus atque infirmus adspectus; quando ille a suis ita deberet ostendi ut posset agnosci. (*Augustinus.*)

MEDITATIO CCCXXXVIII.

Christus ap̄ eis petit cibum et manducat.

I. — Adhuc autem illis non credentibus et mirantibus præ gaudio, dixit : Habetis hic aliquid, quod manducetur? (*Luc. XXIV. 41.*)

Ostenderat Dominus discipulis manus et pedes; ut certificaret discipulos, quod corpus quod passum fuerat, surrexit. Ut autem

magis certificaret, aliquid manducabile petiit. (*Cyrillus.*)

II. — At illi obtulerunt ei partem piscis assi, et favum mellis. (*Luc. XXIV. 42.*)

Ad insinuandum ergo resurrectionis suæ veritatem. Non solum tangi a discipulis, sed etiam convesci cum illis dignatur, ne arbitrentur eum non solide, sed imaginabiliter sibi apparere. (*Beda.*)

Mystice autem piscis assus quem Christus comedit, significat Christum passum : ipse enim latere dignatus est in aquis generis humani : capi voluit laqueo mortis nostræ : et quasi tribulatione assatus est tempore passionis suæ : sed favus mellis nobis exstitit in resurrectione. In favo quidem mellis utramque naturam exprimere voluit personæ suæ. Favus quippe mellis in cera est : mel vero in cera, est divinitas in humanitate. (*Beda.*)

III. — Et cum manducasset coram eis, sumens reliquias dedit eis. (*Luc. XXIV. 43.*)

Si damus Dominum vere comedisse, demus et omnes homines post resurrectionem uti ciborum fomentis? Sed quæ ex quadam dispensatione fiunt a Salvatore, non sunt regula et norma naturæ : quoniam in quibusdam aliis dispensavit. Resuscitabit enim

nostra corpora incorrupta, qui tamen dereliquit proprii corporis foramina quæ clavi foraverunt, et lateris cicatricem : ut ostendat quod mansit post resurrectionem natura corporis, nec est in aliam mutatus substantiam. (*Græcus.*)

MEDITATIO CCCXXXIX.

Christus impertit eis Spiritum sanctum et potestatem facit remittendi peccata.

I. — Dixit ergo eis iterum : Pax vobis. Sicut misit me Pater, et ego mitto vos. (*Joan. XX. 21.*)

Idest ea caritate vos diligo, cum inter scandalum persecutorum mitto, qua me caritate Pater diligit, quem venire ad tolerandas passiones fecit. (*Gregorius.*)

II. — Hæc cum dixisset, insufflavit : et dixit eis : Accipite Spiritum sanctum. (*Joan. XX. 22.*)

Sic igitur elevavit eorum animas, et ab his quæ facta sunt et a dignitate mittentis; et non adhuc deprecatio ad Patrem fit; sed sua auctoritate dat eis virtutem. (*Chrysost.*)

Flatus ergo ille corporeus substantia Spiritus sancti non fuit, sed demonstratio per congruam significationem, non tantum a

Patre, sed etiam a Filio procedere Spiritum sanctum. Quis enim dementissimus diceret; alium fuisse Spiritum quem sufflans dedit, et alium quem post ascensionem suam misit? (*Augustinus.*)

III. — Quorum remiseritis peccata; remittuntur eis : et quorum retinueritis, retenta sunt. (*Joan. XX. 23.*)

Sciendum vero est, quod hi qui prius Spiritum sanctum habuerunt, ut et ipsi innocenter viverent, et in prædicatione quibusdam prodesse; idcirco hunc post resurrectionem Domini patenter acceperunt, ut prodesse non paucis, sed pluribus possent. Libet ergo intueri; illi discipuli ad tanta onera humilitatis vocati, ad quantum culmen gloriæ sint perducti. Ecce non solum ac seipsis securi fiunt, sed etiam principatum superni iudicii sortiuntur; ut vice Dei, quibusdam peccata retineant, quibusdam vero ralaxent. (*Gregorius.*)

MEDITATIO CCCXL.

Thomæ tum, cum discipulis apparuit Christus absentis, summa incredulitas.

I. — Thomas autem unus ex duodecim, qui dicitur Didymus, non erat

cum eis, quando venit Jesus. (*Foan. XX. 24.*)

Quæri autem potest quare hic Evangelista tunc Thomam defuisse dicat; cum Lucas scribat, quod duo discipuli euntes in Emmaus reversi in Hierusalem invenerunt undecim congregatos. Sed datur intelligi fuisse quoddam intervallum, quo ad horam Thomas egressus sit, et Jesus veniens in medio eorum stetit. (*Beda.*)

II. — Dixerunt ergo ei alii discipuli : Vidimus Dominum. (*Foan. XX. 25.*)

Non autem casu gestum est ut electus ille discipulus tunc deesset : egit namque miro modo superna clementia, ut discipulus dubitans, dum in magistro suo vulnera palparet carnis, in nobis vulnera sanaret infirmitatis. Plus enim nobis infidelitas Thomæ ad fidem, quam fides credentium discipulorum profuit : quia dum ille ad fidem palpando reducitur, nostra mens omni dubitatione postposita in fide solidatur. (*Gregor.*)

III. — Ille autem dixit eis : Nisi videro in manibus ejus fixuram clavorum, et mittam manum meam in latus ejus, non credam. (*Foan. XX. 25.*)

Sicut autem simpliciter et qualitercumque credere, facilitatis est : ita multum investi-

gare est crassissimæ mentis, et propter hoc Thomas accusatur : Apostolis enim dicentibus, quoniam *vidimus Dominum*, non credidit, non tantum illis discrepens; quantum rem putans impossibilem esse.

Aliis enim crassior existens, eam quæ est per sensum crassissimum, scilicet tactum quærebat fidem, et neque oculis credebat. (*Chrysostomus.*)

MEDITATIO CCCXLI.

Thomas post octiduum primum reducit ad fidem.

I. — Et post dies octo, iterum erant discipuli ejus intus : et Thomas cum eis. Venit Jesus januis clausis, et stetit in medio, et dixit : Pax vobis. (*Foan. XX. 26.*)

Considera dominatoris clementiam : qualiter et pro anima una ostendit seipsum vulnera habentem, et accedit ut salvet unum. Non autem statim ei apparet, sed post dies octo; ut in medio a discipulis admonitus accendatur in majus desiderium, et fidelior fieret in futurum. (*Chrysostomus.*)

Quæris a me et dicis : Si per ostia clausa intravit, ubi est corporis modus? Et ego respondeo : Si super mare ambulavit, ubi

est corporis pondus? Sed fecit illud Dominus tamquam Dominus : numquid igitur, quia resurrexit, destitit esse Dominus. (*August.*)

II. — Deinde dicit Thomæ : Infer digitum tuum huc, et vide manus meas, et affer manum tuam, et mitte in latus meum : et noli esse incredulus, sed fidelis.

Respondit Thomas et dixit ei : Dominus meus, et Deus meus.

Stat itaque Jesus et non expectat a Thoma interrogari : sed ut ostendat quoniam cum loquebatur ad condiscipulos aderat, eisdem verbis usus est.

Dignum autem est quærere qualiter corpus incorruptibile typos habebat clavorum. Sed ne tumultueris : condensationis enim erat, ut discerent quoniam ipse erat qui crucifixus fuerat. (*Chrysostomus.*)

Qui prius infidelis fuerat, post lateris tactum, optimum se theologum ostendit : nam duplicem naturam unicamque hypostasim Christi edisseruit : dicendo enim, *Dominus meus*, humanam naturam : dicendo vero, *Deus meus*, divinam confessus est, et unum eundem Deum et Dominum. (*Theophylactus.*)

III. — Dixit ei Jesus : Quia vidisti me Thoma, credidisti : beati, qui non viderunt, et crediderunt. (*Joan. XX. 29.*)

Sed cum Apostolus dicat : (*Hebr. XI.*) " Fides est substantia sperandarum rerum, argumentum non apparentium " : profecto liquet quia quæ apparent, jam fidem non habent, sed agnitionem. Dum ergo vidit Thomas, dum palpavit, cur ei dicitur : *Quia vidisti me, credidisti?* Sed aliud vidit aliud credidit : hominem vidit et Deum confessus est.

Lætificat autem valde quod sequitur : *Beati qui non viderunt, et crediderunt* : in qua sententia nos specialiter significati sumus, qui eum quem carne non vidimus mente retinemus : si tamen fidem nostram operibus sequimur : ille enim vere credit qui exercet operando quod credit. (*Gregorius.*)

MEDITATIO CCCXLII.

Christus apparet discipulis
piscantibus.

I. — Postea manifestavit se iterum Jesus discipulis ad mare Tiberiadis. Manifestavit autem sic :

Erant simul Simon Petrus, et Thomas qui dicitur Didymus, et Nathanael, qui erat a Cana Galilææ, et filii Zebedæi et alii ex discipulis ejus duo. (*Joan. XXI. 1, 2.*)

Dicit autem *Postea*, quia non continue cum eis ambulabat, ut antea. Dicit etiam *manifestavit se*, quia non videretur nisi condescenderet : quia incorruptibile erat corpus. (*Chrysostomus.*)

More autem solito, Evangelista prius retulit causam, deinde quemadmodum res gesta sit enarrat. (*Beda.*)

Quia vero neque Dominus cum eis continue erat, neque Spiritus datus erat, neque aliquid tunc erat eis commissum, neque aliquid habebant agere, artem piscatoriam tractabant. (*Chrysostomus.*)

II. — Dicit eis Simon Petrus : Vado piscari. Dicunt ei : Venimus et nos tecum. Et exierunt, et ascenderunt in navim : et illa nocte nihil prendiderunt. (*Joan. XX. 3.*)

Alii autem discipuli sequebantur Petrum : colligati enim de reliquo sibi invicem erant.

Simul volebant piscationem videre. In nocte autem piscabantur, quia adhuc formidolosi erant. (*Chrysostomus.*)

Facta est autem discipulis piscationis magna difficultas, ut veniente magistro fieret admirationis magna sublimitas. (*Gregorius.*)

III. — Mane autem facto stetit Jesus in littore : non tamen cognoverunt discipuli quia Jesus est. (*Joan. XXI. 4.*)

Laborantibus autem et afflictis discipulis adstitit Jesus. Non enim seipsum mox eis ostendit, sed voluit et allocutionem cum eis inire : et primo loquitur eis humanius. (*Chrysostomus.*)

MEDITATIO CCCXLIII.

Christus illis facit vim copiam
ingentem piscium capiendi.

I. — Dixit ergo eis Jesus : Pueri numquid pulmentarium habetis? Responderunt ei : Non. (*Joan. XXI. 5.*)

Hoc autem dicit, quasi ab eis aliquid emere vellet. (*Chrysostomus.*)

II. — Dicit eis : Mittite in dexteram navigii rete : et invenietis. (*Joan. XXI. 6.*)

In alia piscatione non mittuntur retia in dexteram, ne solos significant bonos; nec in sinistram, ne solos malos : sed indifferenter, "Laxate, inquit, (*Luc. V.*) retia vestra in capturam" : ut permixtos intelligamus bonos et malos. Hic autem, *Mittite*, inquit, *in dexteram navigii rete*, ut significaret eos qui stabant ad dexteram solos bonos. Illud fecit initio prædicationis suæ, hoc post resurrectionem suam : hinc ostendens, illam capturam piscium bonos et malos, significare

quos nunc habet Ecclesia : istam vero tantummodo bonos quos habebit in æternum, completa in fine hujus sæculi resurrectione mortuorum. (*Augustinus.*)

III. — Miserunt ergo : et jam non valebant illud trahere præ multitudine piscium. (*Joan. XXI. 6.*)

Miserunt ergo. Multa autem consequenter facta sunt : quorum primum est multos pisces comprehensos. (*Chrysostomus.*)

MEDITATIO CCCXLIV.

Christus in captura piscium agnoscitur.

I. — Dixit ergo discipulus ille, quem diligebat Jesus, Petro : Dominus est. (*Joan. XXI. 7.*)

Sed et in Christi cognitione, Petrus et Joannes suos proprios modos ostenderunt. Joannes enim perspicacior erat : et ideo primo cognovit Christum. (*Chrysostomus.*)

Dixit ergo discipulus ille, etc. Hoc indicio sicut sæpe, ita et hic suam demonstrat personam. Cognovit autem primus Dominum, sive miraculo istius piscationis, sive sono præcognitæ vocis, sive primæ reminiscens piscationis. (*Beda.*)

II. — Simon Petrus cum audisset quia Dominus est, tunica succinxit se (erat enim nudus) et misit se in mare. (*Joan. XXI. 7.*)

Perspicacior quidem erat Joannes magnitudine puritatis. Petrus vero ferventior vehementia amoris. Ideo agnoscit eum Joannes ante Petrum, sed egreditur ad eum Petrus ante Joannem. (*Euthymius.*)

Eodem autem ardore quo et multa alia facerat, venit ad Jesum; non tamen intelligendum est Petrum super fluctus venisse, sed aut natando, aut pedibus propriis, quia erant prope terram. (*Beda.*)

III. — Alii autem discipuli navigio venerunt (non enim longe erant a terra, sed quasi cubitis ducentis) trahentes rete piscium. (*Joan. XXI. 8.*)

Gravius enim erat (*rete*) quam ut in cymbam posset sustolli. (*Menochius.*)

MEDITATIO CCCXLV.

Christus prandium parat et sumit cum discipulis suis.

I. — Ut ergo descenderunt in terram, viderunt prunas positas, et piscem superpositum et panem.

Dicit eis Jesus : Afferte de piscibus quos prendidistis nunc.

Ascendit Simon Petrus et traxit rete in terram, plenum magnis piscibus centum quadraginta tribus. Et cum tanti essent non est scissum rete. (*Joan. XXI. 9, 10, 11.*)

Primum quidem Christum se illis propria specie offerentem salutaverunt et venerati sunt : juxta autem illum *viderunt prunas*, id est ignem ex carbonibus; *pisces superpositum* prunis ut assaretur, et *panem*. Hæc suis paraverat Christus. (*Menozius.*)

Ecce aliud signum ponitur : non enim adhuc ex materia superposita operatur, sed ad id quod est mirabilius ducit signa; ostendens quoniam et ex subjecta materia ante crucem miracula faciebat propter quamdam dispensationem. (*Chrysostomus.*)

Ut autem ostenderet non esse phantasma quod factum est, jubet ex piscibus ab eis captis afferi. Deinde et aliud signum fuit, quod ex multitudine piscium rete non est scissum. (*Chrysostomus.*)

II. — Dicit eis Jesus : Venite, prandete. Et nemo audebat discumbentium interrogare eum : Tu quis es? scientes, quia Dominus est. (*Joan. XXI. 12.*)

Hoc dicit quia de reliquo non similiter confidebant ei loqui ut prius : sed cum

silentio et reverentia multa sedebant attendentes in eum : et formam quidem alteratam videntes, et multa admiratione plenam, valde stupefacti nolebant interrogare.

Sed formido, in hoc quod sciebant quod Dominus est, detinebat interrogationem : et solum comedebant quæ eis dabat cum priori potestate. (*Chrysostomus.*)

III. — Et venit Jesus et accipit panem, et dat eis, et pisces similiter.

Hoc jam tertio manifestatus est Jesus discipulis suis cum resurrexisset a mortuis. (*Joan. XXI. 13, 14.*)

Hic autem non respicit in cælum, neque humana illa facit, ostendens quoniam condescensionis gratia fiebat.

Quia vero non continuo cum eis conversabatur, neque similiter ut prius, subdit Evangelista dicens : *Hoc jam tertio, etc.* (*Chrysostomus.*)

Quod non ad ipsas demonstrationes, sed ad dies referre debemus; idest, primo die cum resurrexisset, et post octo, quando Thomas vidit et credidit, et hoc die quando hoc de piscibus fecit, et deinde quoties voluit, usque ad diem quadragesimum quo ascendit in cælum. (*Augustinus.*)

MEDITATIO CCCXLVI.

Christus Petro suas oves committit.

I. — Cum ergo prandissent, dicit Simoni Petro Jesus : Simon Joannis diligis me plus his? Dicit ei : Etiam Domine, tu scis quia amo te. Dicit ei : Pasce agnos meos. (*Joan. XXI. 15.*)

Sciens Dominus interrogat : sciebat enim Dominus quod non solum eum diligeret, verum etiam quod plus omnibus diligeret eum Petrus. (*Augustinus.*)

Dum autem Dominus moreretur timuit et negavit : resurgens autem Dominus amorem inseruit, timorem fugavit : nam quando negavit mori timuit : resurgente Domino quid timeret in quo mortem mortuam reperiret. Confitentia autem amore suum oves suas commendavit : *Dicit ei : Pasce agnos meos* : tamquam non esset ubi ostenderet Petrus amorem suum in Christum, nisi esset Pastor fidelis sub principe omnium pastorum. (*Aug.*)

II. — Dicit ei iterum : Simon Joannis, diligis me? Ait illi : Etiam Domine, tu scis quia amo te. Dicit ei : Pasce agnos meos. (*Joan. XXI. 16.*)

Quod enim maxime omnium tribuit nobis ea quæ desuper est benevolentia, est proximorum procuratio. Præteriens autem Dominus alios, Petro de talibus loquitur : eximius

enim Apostolorum erat Petrus et os discipulorum, et vertex collegii : unde et negatione deleta, committit ei prælationem fratrum. Et negationem quidem ei non exprobrat, sed dicit : Si diligis me, præside fratribus, et ferventem amorem quem per omnia demonstrasti, nunc ostende : et animam quam dixisti te esse positurum pro me, hanc da pro ovibus meis. (*Chrysostomus.*)

III. — Dicit ei tertio : Simon Joannis, amas me? Contristatus est Petrus, quia dixit ei, amas me? et dixit ei : Domine tu omnia nosti : tu scis quia amo te. Dixit ei : Pasce oves meas. (*Joan. XXI. 17.*)

Tertio, utrum Petrus eum diligit, Dominus interrogat. Redditur enim negationi trinæ trina confessio : ne minus amori lingua serviat quam timori, et plus vocis elicuisse videatur mors imminens, quam vita præsens. (*August.*)

Tertio interrogatus conturbatus est rursus formidans priora ; ne forte æstimans se diligere, si non diligit corripiatur, sicut et prius correptus est, multum se æstimans fortem : unde ad Christum refugit : et dicit ei : *Domine tu omnia nosti*, idest ineffabilia cordis, præsentia et futura. (*Chrysostomus.*)

Sequitur : *Dixit ei : Pasce oves meas*. Sit amoris officium pascere dominicum gregem, sicut fuit timoris indicium negare pastorem. (*Augustinus.*)

MEDITATIO CCCXLVII.

Christus Petro prædicit genus mortis.

I. — Amen, amen dico tibi : Cum esses junior, cingebas te et ambulabas ubi volebas : Cum autem senueris, extendes manus tuas, et alius te cinget, et ducet quo tu non vis. (*Joan. XX. 18.*)

Cum dixisset Petro Dominus de amore quem habebat ad ipsum, prænuntiat ei martyrium quod pro ipso debebat sustinere : erudire nos volens quomodo eum amare oportet. Quia ergo Petrus semper volebat in periculis esse cum Christo, dicit ei : Confide : ita implebo tuum desiderium, ut quæ passus non es juvenis existens, oporteat te pati senem. (*Chrysostomus.*)

Cum senueris, extendes manus tuas. Hoc est, crucifigeris. Ad hoc autem ut venias, alius te cinget, et ducet quo tu non vis. Prius dixit quod fieret et deinde quomodo fieret : non enim crucifixus, sed crucifigendus quo nollet est ductus. Solutus quippe a corpore esse volebat cum Christo : sed, si fieri posset præter mortis molestiam, vitam concupiscebat æternam : ad quam molestiam nolens venit. (*Augustinus.*)

II. — Hoc autem dixit significans qua morte clarificaturus esset Deum. (*Joan. XXI. 19.*)

Non dixit moriturus esset; ut discas quoniam pati pro Christo, gloria est patientis et honor.

Nisi autem certificaretur animus quia verus Deus est, minime ejus intuitu mortem toleraret : quo fit ut sanctorum mors divinæ sit gloriæ certitudo. (*Chrysostomus.*)

III. — Et cum hoc dixisset, dicit ei : Sequere me. (*Joan. XXI. 19.*)

Cur dicitur Petro, *Sequere me*, nec dicitur ceteris qui simul aderant, qui eum sicut magistrum discipuli sequebantur? Sed si ad passionem intelligendum est, numquid solus pro christiana veritate passus est Petrus? Nonne ibi erat Jacobus, qui ab Herode manifestatur occisus? Verum aliquis dixerit, quoniam non est Jacobus crucifixus, merito dictum est Petro, *Sequere me*, qui non solum mortem, sed et mortem crucis sicut Christus expertus est. (*Augustinus.*)

MEDITATIO CCCXLVIII.

Christus Petrum curiosius de Joanne quærentem corripit.

I. — Conversus Petrus vidit illum discipulum, quem diligebat Jesus, sequentem, qui et recubuit in cœna super pectus

ejus, et dixit : Domine quis est qui tradet te?

Hunc ergo cum vidisset Petrus, dixit Jesu : Domine hic autem quid? (*Joan. XXI. 20, 21.*)

Apparet Petrum, cum hæc dixit, sequi cœpisse Christum per littus progredientem, cumque respexisset, vidisse Joannem etiam ipsum pene sequentem. (*Menochius.*)

Seipsum dicit *discipulum quem diligebat Jesus*; quia ipsum præ ceteris et familiarius diligebat, ita ut in convivio super pectus suum discumbere faceret. Credo, ut istius Evangelii quod per eum fuerat prædicaturus, divinam excellentiam hoc modo altius commendaret. Sunt qui senserint, et hi non contemptibiles sacri eloquii tractores, a Christo Joannem propterea plus amatum qui ab in-eunte pueritia castissimus vixerit. (*August.*)

Domine hic autem quid? Passurus, aut facturus? quem habebit vitæ exitum? (*Menochius.*)

Non sine causa recolit illam accubationem; sed ut ostendat, quantam Petrus habebat fiduciam post negationem. Qui enim in cœna non audebat interrogare, sed Joanni interrogationem commisit; hinc et præpositura fratrum credita est, et non solum non committit alteri interrogare quæ ad ipsum pertinent, sed de reliquo ipse pro aliis Magistrum interrogat. (*Chrysostomus.*)

II. — Dicit ei Jesus : Sic eum volo manere donec veniam, quid ad te? tu me sequere. (*Joan. XXI. 22.*)

Tu me sequere per imitationem perferendi temporalia mala : ille maneat donec sempiterna venio redditurus bona : quod apertius dici potest : Perfecta me sequatur actio informata meæ passionis exemplo; inchoata vero contemplatio maneat donec venio, perficienda cum venero. Quod non sic intelligendum est, quasi dixerit remanere vel permanere, sed exspectare : quoniam quod per eum significatur, cum venerit Christus implebitur. (*Augustinus.*)

Vel aliter : *Sic eum volo manere*, id est, nolo eum per martyrium consummare; sed exspectare eum in placidam absolutionem carnis suæ, quando ego veniens recipiam eum in æterna beatitudine. (*Glossa.*)

III. — Exivit ergo sermo iste inter fratres quia discipulus ille non moritur. Et non dixit ei Jesus : Non moritur, sed : Sic eum volo manere donec veniam, quid ad te? (*Joan. XXI. 23.*)

Quis facile aliud esse credat quam quod fratres crediderunt qui tunc erant? Sed hanc opinionem Joannes ipse abstulit. (*Augustinus.*)

MEDITATIO CCCXLIX.

Christus in monte Galilææ discipulis
suis se ostendit.

I. — Undecim autem discipuli abierunt in Galilæam in montem, ubi constituerat illis Jesus.

Et videntes eum adoraverunt : quidam autem dubitaverunt. (*Matth. XXVIII. 16, 17.*)

Nam pergens Dominus ad passionem, ait discipulis : (*Matth. XXVI.*) " Postquam surrexero præcedam vos in Galilæam." Angelus quoque mulieribus ait : (*Marc. XVI.*) " Dicite discipulis ejus, quia præcedet vos in Galilæam." Quapropter jussioni Magistri obedientia discipulorum obsequitur. Recte autem undecim discipuli ad adorandum pergant : jam enim unus perierat, qui Dominum ac Magistrum suum tradiderat. (*Beda.*)

Post resurrectionem ergo Jesus in Galilæa conspicitur, ibique adoratur : licet quidam dubitent, et dubitatio eorum nostram augeat fidem. (*Hieronymus.*)

II. — Et accedens Jesus locutus est eis, dicens : Data est mihi omnis potestas in celo, et in terra. (*Matth. XXVIII. 18.*)

Illi autem potestas data est, qui paulo ante crucifixus, qui sepultus in tumulo, qui postea resurrexit. In celo autem et in terra potestas data est ; ut qui ante regnabat in celo, per fidem credentium regnet in terris. (*Hieronymus.*)

Quod ergo Psalmista de resurgente Domino dicit : (*Psal. VIII.*) " Constituisti eum super opera manuum tuarum " hoc nunc Dominus dicit. Et hic sciendum, quia antequam Dominus surrexisset a mortuis noverunt Angeli se subjectos homini Christo. (*Remigius.*)

III. — Euntes ergo docete omnes gentes : baptizantes eos in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti :

Docentes eos servare omnia quæcumque mandavi vobis : et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, usque ad consummationem sæculi. (*Matth. XXVIII. 19, 20.*)

Volens ergo Christus, etiam homini, notum fieri quod data esset sibi omnis potestas in celo et in terra, prædicatores misit, qui verbum vitæ cunctis nationibus prædicarent. (*Remigius.*)

Primum ergo docent omnes gentes, deinde doctas intingunt in aqua : non enim potest fieri ut corpus baptismi recipiat sacramentum, nisi ante anima fidei susceperit verita-

tem. *Baptizantes eos in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti* : ut quorum est una divinitas, sit una largitio, nomenque Trinitatis unus Deus. (*Hieronymus.*)

Omnes ergo gentes potestas una eademque recreat ad salutem, quas creavit ad vitam. (*Severianus.*)

Jussit Apostolos ut primum docerent universas gentes, deinde fidei tingerent sacramento, et post fidem ac baptismum, quæ essent observanda præciperent. (*Hieronymus.*)

Quia sicut corpus sine spiritu mortuum est : ita fides sine operibus mortua est. (*Rabanus.*)

Ne dicatis difficile esse injunctum negotium; ego sum vobiscum, qui omnia facio levia. Non autem cum illis solum dixit se futurum esse, sed et cum omnibus qui post illos credant : non enim usque ad consumptionem sæculi Apostoli mansuri erant : sed sicut uni corpori fidelibus loquitur. (*Chrysostomus.*)

MEDITATIO CCCL.

Christus aperit discipulis suis sensum ad intelligendas Scripturas.

1. — Dixit Jesus ad eos : Hæc sunt verba, quæ locutus sum ad vos, cum

adhuc essem vobiscum, quoniam necesse est impleri omnia, quæ scripta sunt in lege Moysi, et Prophetis et Psalmis de me. (*Luc. XXIV. 44.*)

Postquam autem visus est, tactus est et manducavit; ne in aliquo sensus humanos ludificasse videretur, misit manus ad Scripturas.

Et dixit ad eos : etc. *cum adhuc essem vobiscum* : idest cum adhuc essem in carne mortali, in qua estis et vos : tunc quidem in eadem carne resuscitatus erat, sed cum illis in eadem mortalitate non erat. (*Beda.*)

II. — Tunc aperuit illis sensum ut intelligerent Scripturas.

Et dixit eis : Quoniam sic scriptum est, et sic oportebat Christum pati, et resurgere a mortuis tertia die.

Et prædicari in nomine ejus poenitentiam, et remissionem peccatorum in omnes gentes, incipientibus ab Jerosolyma. (*Luc. XXIV. 45, 46, 47.*)

Tunc aperuit illis sensum ut intelligerent Scripturas. Alioquin quomodo eorum anima turbata et vacillans, circa Christi mysterium studuisset? Sed et verbis eos docuit, *Quoniam sic scriptum est, et sic oportebat Christum pati*, scilicet per lignum crucis. (*Theophylactus.*)

Perdidit autem Christus fructum Passionis, si non esset veritas resurrectionis : unde subdit : *et resurgere a mortuis die tertia.*

Deinde post commendatam sui corporis veritatem, commendat Ecclesiæ unitatem. (*Beda.*)

Non autem docebat amplius bipartitum esse humanum genus in Judæos et Gentiles : et ideo ut omnes in unum uniret, mandavit incipere sermonem a Hierusalem et ad Gentes terminari. (*Theophylactus.*)

Insuper ne dicerent aliqui, quod omissis notis iverunt se ostentaturos ad extraneos; ideo prius apud ipsos occisores pandunt resurrectionis signa, in eadem civitate in qua prorupit temerarius ausus. Ubi enim crucifixo- res credere videntur, resurrectio plurimum demonstratur. (*Chrysostomus.*)

III. — Vos autem testes estis horum.

Et ego mitto promissum Patris mei in vos : vos autem sedete in civitate, quoad- usque induamini virtute ex alto. (*Luc. XXIV. 48, 49.*)

Consequenter ne turbati cogitarent : quomodo nos homines idiotæ testimonium perhibebimus Gentibus et Judæis, qui te occiderunt? subjunxit : *Et ego mitto*, etc. (*Theophylactus.*)

Sicut autem milites invasuros multos ne-

mo dux exire sinit donec armati sint : sic et discipulos ante Spiritus descensum, ad conflictum egredi non permittit. (*Chrysostomus.*)

MEDITATIO CCCLI.

Novissima Christi apparitio.

I. — Novissime recumbentibus illis undecim apparuit : et exprobravit incredulitatem eorum et duritiam cordis : quia iis, qui viderant eum resurrexisse, non crediderunt. (*Marc. XVI. 14.*)

Quomodo autem novissime hoc factum est? Illud accipiamus; post multas demonstrationes ejus, eum novissime recumbentibus undecim apparuisse, idest ipsa quadagesima die. Et quoniam jam erat ab eis ascensurus in cælum, hoc eis illo die magis exprobrare voluisse, quia his qui audierant eum resurrexisse, non crediderant, antequam ipsi eum viderunt : cum utique post ascensionem suam, prædicantibus Evangelium, etiam Gentes quæ non viderunt fuerant credituræ. (*Augustinus.*)

II. — Et dixit eis : Euntes in mundum universum prædicate Evangelium omni creaturæ.

Qui crediderit, et baptizatus fuerit, salvus erit : qui vero non crediderit condemnabitur. (*Marc. XVI. 15, 16.*)

Hoc ergo prædicaturi, nonne ipsi primitus fuerant objurgandi, qui antequam Dominum vidissent, non crediderunt eis quibus prius apparuisset. (*Augustinus.*)

Omnis creaturæ nomine significatur homo : omnis enim creaturæ aliquid habet homo. Potest etiam omnis creaturæ nomine omnis natio Gentium designari : ante enim dictum fuerat : (*Matth. X.*) " In viam Gentium ne abieritis " nunc autem dicitur : *prædicate Evangelium omni creaturæ.* (*Gregorius.*)

III. — Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur : in nomine meo dæmonia ejicient : linguis loquentur novis :

Serpentes tollent : et si mortiferum quid biberint, non eis nocebit : super ægros manus imponent, et bene habebunt. (*Marc. XVI. 17, 18.*)

Sancta Ecclesia quotidie spiritualiter facit quod tunc per Apostolos corporaliter faciebat : nam sacerdotes ejus cum per exorcismi gratiam, manum credentibus imponent, et habitare malignos spiritus in eorum mentibus contradicunt, quid aliud faciunt, nisi dæmonia ejiciunt? Et fideles quippe,

qui jam sæcularia verba derelinquunt, sancta autem mysteria insonant, linguis loquentur novis : qui dum bonis suis exhortationibus malitiam de alienis cordibus auferunt, serpentes tollunt : et dum pestiferas suasiones audiunt, sed tamen ad operationem pravam minime pertrahuntur, mortiferum est quod bibunt, sed non eis nocebit : qui, quoties proximos suos in bono opere infirmari conspiciunt, dum exemplo suæ operationis illorum vitam roborant, super ægros manus imponunt ut bene habeant. Quæ nimirum miracula tanto majora sunt quanto spiritalia, et quanto per hæc non corpora, sed animæ suscitantur. (*Gregorius.*)

MEDITATIO CCCLII.

Gloriosissima Christi in cœlum
ascensio.

I. — Et Dominus quidem Jesus, postquam locutus est eis, (*Marc. XVI. 19.*) eduxit eos foras in Bethaniam : et elevatis manibus suis benedixit eis. (*Luc. XXIV. 50.*)

Eos benedicit, quibus præceptum docendi tradiderat. (*Beda.*)

Forsan vim conservativam influens eis usque ad adventum Spiritus : et fortassis instruens nos, ut quoties recedimus, bene-

dictionibus subditos Deo commendemus.
(*Theophylactus.*)

Quod autem *elevatis manibus benedixit eis*, significat quod deceat benedicentem cuiquam ornatum esse variis operibus et arduis respectu aliorum : sic enim manus tolluntur in altum. (*Theophylactus.*)

II. — Et factum est, dum benediceret illis, recessit ab eis, et ferebatur in cœlum. (*Luc. XXIV. 51.*)

Assumptus est in cœlum et sedet a dextris Dei. (*Marc. XVI. 19.*)

Attende autem, quod Dominus, bravia repromissa adspœctui subjicit. Promiserat quidem corporum resurrectionem : a mortuis resurrexit, et per quadraginta dies discipulos certificat. Promittitur etiam, quod in nubibus rapiemur in aera, et hoc ipse patefecit per opera.

Sed dices : quid interest mea? Quia et tu in nubibus suscipieris similiter : nam corpus tuum connaturale est illi corpori. Erit igitur et corpus tuum tam agile ut possit transire per aera : nam sicut caput, sic corpus : sicut principium, sic et finis.

Adspice autem quomodo honoratus es per hoc principium. Infima pars rationalis creaturæ homo erat : sed pedes effecti sunt caput, sublimati in regiam sedem in suo capite. (*Chrysostomus.*)

III. — Et ipsi adorantes regressi sunt in Jerusalem cum gaudio magno :

Et erant semper in templo, laudantes, et benedicentes Deum. (*Luc. XXIV. 52, 53.*)

Illi autem profecti prædicaverunt ubique Domino cooperante, et sermonem confirmante, sequentibus signis. (*Marc. XVI. 20.*)

Ascendente autem in cœlum Domino, discipuli adorantes ubi steterunt novissime pedes ejus, confestim Hierosolymam redeunt ubi promissionem Patris sunt expectare præcepti. Gaudia magna agunt, quia Deum ac Dominum suum, post triumphum resurrectionis, etiam cœlos penetrasse lætantur. (*Beda.*)

Nondum aderat Spiritus, et jam spiritualiter conversantur : prius erant reclusi, jam stant in medio principum sacerdotum, nec aliquo distrahuntur mundano, sed omnibus contemptis jugiter Deum laudant. (*Theophylactus.*)

Illi autem profecti, etc. Quid autem in his considerandum est, nisi quod præceptum obedientia, obedientiam vero signa secuta sunt? (*Gregorius.*)

MEDITATIO CCCLIII.

Anacæphalesus apparitionum Christi
ex Actibus Apostolorum.

I. — Primum quidem sermonem feci
de omnibus o Theophile, quæ cœpit Je-
sus facere et docere.

Usque in diem, qua præcipiens Apo-
stolis per Spiritum sanctum, quos elegit,
assumptus est. (*Act. I. 1, 2.*)

Illud autem præceptum potissimum intel-
ligit, quod habemus : (Marci ultimo, 15.)
“Euntes in mundum universum, prædicate
Evangelium” etc. Quasi dicat : Cum præce-
pisset Apostolis, qui a Christo vocati, electi,
et designati ad Apostolatam per instinctum
Spiritus sancti; paulo post, ab eodem Spi-
ritu in Pentecoste, reipsa auctorandi, et con-
secrandi erant Apostoli. *Assumptus est*
non alieno adminiculo, sed propria vir-
tute : poterat enim id facere tum per poten-
tiam divinam, tum per dotem humanitatis,
videlicet agilitatem, qua donatum beatum
quodlibet corpus, a terra in cœlum absque
angelorum auxilio efferri potest. (*Meno-
chius. Comm. in Act. Apost.*)

II. — Quibus et præbuit seipsum vivum
post passionem suam in multis argumen-

tis, per dies quadraginta apparens eis, et
loquens de regno Dei. (*Act. I. 3.*)

Idest per multa argumenta confirmans
nimirum resurrectionem suam. Talia argu-
menta fuerunt tot Christi apparitiones, man-
ducationes, locutiones, cicatrices, etc.

Per dies quadraginta, non continue, sed
per vices et interpolate. (*Menchius.*)

III. — Et convescens, præcepit eis ab
Jerosolymis ne discederent, sed exspecta-
rent promissionem Patris, quam audistis
(inquit) per os meum :

Quia Joannes quidem baptizavit aqua,
vos autem baptizabimini Spiritu sancto
non post multos hos dies. (*Act. I. 4, 5.*)

Modestiae causa vocat eam promissionem
non suam sed Patris, sicut et in Evangelio
apud S. Joannem, vocat eum donum, non
suum, sed Patris : quia scilicet Pater est
primus fons et origo sanctæ Trinitatis.

Quam audistis, inquit, per os meum.
Joan. XIV. 16. ubi legimus : “ Paracli-
tus autem Spiritus sanctus, quem mittet Pa-
ter in nomine meo, ille vos docebit omnia
et suggeret vobis omnia quæcumque dixero
vobis,” et alibi.

Non post multos hos dies, decimo scilicet
abhinc die; sed noluit Christum certum diem
indicare, ut semper essent vigilantes. (*Me-
nochius, ibid.*)

MEDITATIO CCCLIV.

De ascensione Christi ex Actibus
Apostolorum.

I. — Igitur qui convenerant, interrogabant eum dicentes : Domine si in tempore hoc restitues regnum Israel?

Dixit autem eis : Non est vestrum nosse tempora vel momenta, quæ Pater posuit in sua potestate. (*Act. I. 6, 7.*)

Igitur qui convenerant : non soli Apostoli, sed et alii discipuli, coram quibus ascendit in cœlum. (*Menochius.*)

Vestrum dixit, non meum. Jam enim non secundum perfectionem, sed secundum perfectum humani corporis ac nostræ animæ loquebatur. Cum autem dicit, *tempora vel momenta quæ Pater posuit in sua potestate*, utique non potest esse exors scientiæ paternæ, cujus nequaquam exors est potestatis; cujus potestas ex sapientia et virtute gignitur, quod utrumque Christus est. (*Ambrosius de Fide lib. V. c. 8.*)

II. — Sed accipietis virtutem supervenientis Spiritus sancti in vos, et eritis mihi testes in Jerusalem, et in omni Judæa, et Samaria, et usque ad ultimum terræ. (*Act. I. 8.*)

Cur autem non Christo præsentem, vel eo discedente statim Spiritus venit? Decebat enim eos fieri cupidos rei, et demum recipere gratiam : tunc enim magis ad Deum erigimur, cum incumbit necessitas. Oportebat enim interim nostram comparere naturam in cœlo, et fœdera consummari, ac deinde Spiritum advenire et gaudia celebrari serena. (*Theophylactus, Comm. in Lucam.*)

III. — Et cum hæc dixisset, videntibus illis, elevatus est : et nubes suscepit eum ab oculis eorum. (*Act. I. 9.*)

Dum audis elevatum, agnosce militiae cœlestis obsequium; unde hodierna Ascensionis festivitas hominis nobis et Dei sacramenta manifestat. In eo qui elevat, divinam potentiam, in eo autem qui elevatur, humanam cognosce substantiam. (*Eusebius Emis. de Ascens. Dom. Homi. II.*)

MEDITATIO CCCLV.

Angeli prædicunt Christum similiter
venturum.

I. — Cum intuerentur in cœlum euntem illum, ecce duo viri adstiterunt juxta illos in vestibus albis. (*Act. I. 10.*)

Angeli virorum specie intelliguntur, sicut et Daniel dicit : (*Cap. IX. 21.*) " Ecce vir Gabriel, quem videram. " Porro quod in vestibus albis apparent, innocentiae et munditiae indicium est : Gregorius addit, et laetitiae. (*Haræus in Curs. Comp.*)

II. — Qui et dixerunt : Viri Galilæi quid statis adspicientes in caelum? hic Jesus, qui assumptus est a vobis in caelum, sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem in caelum. (*Act. I. 11.*)

Ita universim appellantur *virii Galilæi*, quod Apostoli et discipuli, pro majori parte Galilæi erant, ut patet ex diversis locis evangelicæ historiae.

Sequitur : *sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem*, id est cum nube, id est in carne visibilis : id est, cum potestate et majestate. (*Haræus ibid.*)

III. — Tunc reversi sunt Jerosolymam a monte, qui vocatur Oliveti, qui est juxta Jerusalem, sabbati habens iter. (*Act. I. 12.*)

Significatur ergo in monte Oliveti Dominum in caelos ascendisse. De quo monte hæc Hieronymus (*de locis hebra.*) " Mons, inquit, Oliveti, ad orientem Jerosolymæ est, torrente Cedron interfluente, ubi ultima vestigia Domini humo impressa hodieque cer-

nuntur. Cumque terra illa quotidie a creditibus hauriatur, (erubescere irrisor hæretice), nihilominus tamen eadem sancta vestigia pristinum statum recipiunt."

Sabbati habens iter (*Hier. epist. 151.*) interpretatur bis mille pedes, qui juxta Origenem faciunt mille passus; quod spatium conficere in Sabbato, honesta occasione, non tamen negotiationis causa, Judæis licuerit. (*Haræus ibid.*)

MEDITATIO CCCLVI.

Discipuli reversi Jerosolymam manent in cenaculo congregati.

I. — Reversi sunt Jerosolymam a monte, qui vocatur Oliveti, qui est juxta Jerusalem, sabbati habens iter. (*Act. I. 12.*)

Repetitio III. Puncti Meditationis præcedentis.

II. — Et cum introissent in cenaculum, ascenderunt ubi manebant Petrus, et Joannes, Jacobus, et Andreas, Philippus, et Thomas, Bartholomæus, et Matthæus, Jacobus Alphæi, et Simon Zelotes, et Judas Jacobi : (*Act. I. 13.*)

In hoc coenaculo Dominus Pascha fecit, illuc discipuli ex monte Olivarum conveniunt, illuc Spiritus sanctus descendit, in die Pentecostes : illic collocata nunc est sanctissima Sion, omnium Ecclesiarum maxima. (*Baronius ex actis S. Barnabæ.*)

III. — Hi omnes erant perseverantes unanimiter in oratione cum mulieribus, et Maria matre Jesu, et fratribus ejus. (*Act. I. 14.*)

Ideo, et impetrare cum fiducia poterant, quodcumque de Domini misericordia postulabant. (*Cyprianus, de unit. eccles. 11.*)

Idemque, (*Cyprianus*) etiam solam indifferentis rei dissensionem impedivisse fructum orationis aliquando, sibi revelatum esse scribit. (*Epis. 8.*)

Cum mulieribus et Maria matre Jesu. Maria ultimo loco nominatur, tamquam quæ etiam tunc exhibuerit se humillimam. (*Bernardus, sermo de 12 stellis.*)

Ubi non humana, sed divina sunt omnia, ibi plane conventum licet celebrare cum feminis. (*Cyprianus, de sing. cleric. num. 10.*)

Quod quia in nostris sacris communiter non est, magis servandum videretur illud (*Zach. XII.*) "Plangent familiæ et familiæ seorsim : et mulieres eorum seorsim." (*Haræus ibid.*)

MEDITATIO CCCLVII.

In locum Judæ traditoris, alius resurrectionis Dominicæ testis substituendus quæritur.

I. — In diebus illis exurgens Petrus (erat autem turba hominum simul, fere centum viginti.)

Viri fratres, oportet impleri Scripturam, quam prædixit Spiritus sanctus per os David de Juda. (*Act. I. 12, 16.*)

Petrus hic et alibi passim ab Evangelistis primus nominatur, quia primas Ecclesiæ, et caput Apostolorum. (*Menochius.*)

Viri fratres. Non sequitur hinc omnes quos Petrus alloquitur, fuisse æquales, et omnes voces habuisse electivas; sed Cyprianus (*epist. 68.*) ex hoc loco deducit ordinationes sacerdotales, nisi sub populi assistentis conscientia fieri oportere; ut plebe præsentem, ait, vel detegantur malorum crimina, vel bonorum merita prædicentur. (*Haræus ibid.*)

II. — Scriptum est enim in libro Psalmorum : Fiat commoratio eorum deserta, et non sit qui inhabitet in ea : et episcopatum ejus accipiat alter. (*Act. I. 20.*)

Repetitur hic III. Punctum Meditationis CCLXXXVIII.

III. — Oportet ergo, ex his viris, qui nobiscum sunt congregati in omni tempore, quo intravit et exivit inter nos, Dominus Jesus,

Incipiens a baptisate Joannis usque in diem, qua assumptus est a nobis, testem resurrectionis ejus nobiscum fieri unum ex istis. (*Act. I. 21, 22.*)

Ingredi et egredi Hebræis significat totam vitæ seriem, et conversationem, id est omnes actiones, sermones, etc. Vide exempla. *Deut. XXXI. 2. II. Paral. I. 10. (Menochius.)*

Testem resurrectionis Christi, ac reliquorum mysteriorum quæ in resurrectione, quasi in suo fine et scopo, terminantur et concluduntur. (*Menochius ibid.*)

MEDITATIO CCCLVIII.

Mathias in numerum Apostolorum adsciscitur.

I. — Et statuerunt duos, Joseph, qui vocabatur Barsabas, qui cognominatus est Justus : et Mathiam. (*Act. I. 23.*)

Quæritur quinam statuerint, et an omnes viri fratres quos hæctenus allocutus est Petrus. Respondeo, ita quidem, sed ad sensum

Cypriani (*Vide I. Punct. Meditationis præcedentis*) ut non *a* sed *coram* multitudine tamquam meritorum vel demeritorum teste, electio, seu potius nominatio divinitus eligendorum a collegio undecim Apostolorum, præsentem populo facta sit. Quod enim nemo nisi ex immediata Dei electione poterat ad Apostolatam pervenire, patet ex eo quod subjungunt dicentes : *Tu Domine, ostende, quem elegeris. (Hæcæus ibid.)*

II. — Et orantes dixerunt : Tu Domine qui corda nosti omnium, ostende, quem elegeris ex his duobus unum.

Accipere locum ministerii hujus, et apostolatus, de quo prævaricatus est Judas ut abiret in locum suum. (*Act. I. 24, 25.*)

Dixerunt, Petro fortasse verba orationis præeunte.

Qui corda nosti omnium. Latebras cordis quas humanus oculus non penetrat, ac proinde frequenter in electionibus decipitur.

De quo prævaricatus est Judas; unde Judas excidit propter prævaricationem et sæculum suum.

Ut abiret in locum suum, in locum se dignum : suspendium intelligit, aut æternos gehennæ cruciatus. Porro particula *ut* sensum habet non causalem, sed consecutivum, sicut sæpe alibi. (*Menochius.*)